

Dr inż. Mirosław SOŁTYSIAK
Wydział Zarządzania, Politechnika Rzeszowska
e-mail: miroslaw@prz.edu.pl
ORCID: 0000-0003-3366-1537

DOI: 10.15290/oes.2019.03.97.06

EMPIRYCZNA ANALIZA ZACHOWAŃ MŁODEGO POKOLENIA KLIENTÓW NA RYNKU USŁUG WYMIANY WALUT¹

Streszczenie

Cel – Określenie preferencji przedstawicieli młodego pokolenia studiujących Polaków w korzystaniu z usług rynku walutowego.

Metoda badań – Badania ankietowe przeprowadzone na grupie 671 respondentów w wieku od 18 do 25 lat studiujących na podkarpackich uczelniach wyższych, wykonane przy pomocy kwestionariusza ankietowego w listopadzie 2017 r. Poprzedzone badaniem pilotażowym, zrealizowanym w październiku 2017 r.

Wnioski – Określono zachowania młodego pokolenia studiujących Polaków na rynku usług finansowych, powody podejmowania transakcji wymiany walut przez tę grupę klientów, determinanty wyboru miejsca transakcji wymiany walut oraz charakteru i częstotliwości korzystania z tego typu usług. Ponadto zidentyfikowano rodzaje walut oraz przeciętne kwoty będące przedmiotem transakcji na rynku wymiany walut dla analizowanej próby badawczej.

Oryginalność / wartość – Wyniki badań stanowią poszerzenie stanu wiedzy na temat zachowań homogenicznych grup klientów na polskim rynku wymiany walut.

Słowa kluczowe: waluta, rynek wymiany walut, preferencje klientów

EMPIRICAL STUDY OF YOUNG GENERATION OF CUSTOMERS' BEHAVIOURAL PATTERNS ON CURRENCY EXCHANGE MARKET

Summary

Purpose – Defining preferences of the young generation of Poles' representatives with regard to using services of the currency exchange market.

Research method – A survey conducted on a group of 671 respondents aged 18 – 25 studying at the Podkarpackie Province's universities and carried out in the form of a questionnaire in November 2017. It was preceded by a pilot dated to October 2017.

Results – The behaviour of the young generation of Poles on the financial services market, the reasons for foreign exchange transactions by this group of clients, the determinants of the selection of a currency exchange site and the nature and frequency of using such services were determined.

¹ Artykuł wpłynął 15 listopada 2018 r., zaakceptowano 6 lutego 2019 r.
Article received 15 November 2018, accepted 6 February 2019.

In addition, types of currencies and average amounts that were the subject of transactions on the currency exchange market for the analysed research sample were identified.

Originality / value – The research outcome serves broadening knowledge about the behaviour of homogeneous groups of clients on the Polish currency exchange market.

Key words: currency, foreign exchange market, customer preferences

JEL classification: F3, F31

1. Wstęp

Pojawienie się w obrocie gospodarczym pieniądza kruszcowego było epokowym wydarzeniem, które miało bezpośredni wpływ na usprawnienie wymiany handlowej a przez to na rozwój gospodarczy. Na przestrzeni wieków władcy poszczególnych państw bili monety, które były wykonane z różnych rzadkich metali (złota, srebra, elektronu). Fakt, że te środki płatnicze same w sobie posiadały wartość powodował, że nie zawsze istniała potrzeba realizacji transakcji wymiany walut. Ówczesni kupcy i bankierzy musieli natomiast posiadać wiedzę jaka jest siła nabywcza tych monet². Rynek wymiany walut na szerszą skalę zaczął funkcjonować w momencie wprowadzenia do obrotu pieniądza papierowego. W XX w. po pierwszej wojnie światowej³ wraz z powstaniem wielu nowych państw europejskich oraz uzyskaniem niepodległości po drugiej wojnie światowej przez szereg państw kolonialnych nastąpiło ogromne zapotrzebowanie na tego typu transakcje⁴.

Wzrost skali tych transakcji spowodował, że władze monetarne wielu państw wprowadziły przepisy regulujące zasady wymiany walut. Dla przykładu w Polsce wprowadzono w 1950 r. przepisy, które określały, że posiadanie i wymiana waluty jest przestępstwem [Ustawa..., 1950]. Przepisy te zostały złagodzone w 1956 r. Trzeba jednak zaznaczyć, że obywatel mógł wymienić oficjalnie walutę jedynie w instytucjach państwowych, które oferowały bardzo niski kurs urzędowy. Konsekwencją tego było funkcjonowanie w Polsce przez ponad trzydzieści lat obok rynku urzędowego czarnego rynku wymiany walut. Legalny wolny rynek wymiany walut rozpoczął działalność dopiero w marcu 1989 r. Jego powstanie umożliwiło wejście w życie uchwalonej w dniu 23 grudnia 1988 r. ustawy o wolności gospodarczej oraz

² Dla przykładu w XVI w. w Antwerpii drukowano podręczniki dla kupców, które prezentowały wizerunki monet bitych w państwach europejskich oraz informowały o zawartości w nich kruszcu.

³ Wybuch pierwszej wojny światowej spowodował trudności w utrzymaniu wymienialności walut na złoto. Doprowadziło to do odejścia, przez większość państw, od systemu waluty złotej opracowanego w 1844 r. w Wielkiej Brytanii.

⁴ Aktualnie na świecie w obiegu znajduje się około 164 oficjalnych walut narodowych. Natomiast liczba niezależnych państw wynosi 197. Dodatkowo istnieje około 60 terytoriów zależnych. Nie wszystkie z nich posiadają własną walutę. Dla przykładu euro jest wykorzystywane w 35 niezależnych państwach i terytoriach zamorskich, dolar amerykański jest używany w USA i w 10 innych krajach [List of currencies...].

wydanie przez Narodowy Bank Polski w dniu 13 marca 1989 r. zarządzenia zezwalającego na handel walutami obcymi⁵.

Pierwsze kantory wymiany walut rozpoczęły działalność w Polsce w momencie transformacji systemu gospodarczego w 1989 r.⁶. W 2017 r. było zarejestrowanych 4951 podmiotów prowadzących działalność kantorową. Największa ich liczba znajdowała się w województwach: śląskim (12,28%), małopolskim (11,55%) oraz dolnośląskim (10,36%), a najmniejsza – w województwie świętokrzyskim (2,38%) [www 1]. Należy jednak zaznaczyć, że największa liczba kantorów w stosunku do liczby mieszkańców poszczególnych województw była w województwach: zachodniopomorskim (1 kantor przypadł na 4488 mieszkańców), lubelskim (4499) oraz podlaskim (4998). Najmniejsza natomiast w województwach: łódzkim (13242), wielkopolskim (12734) oraz mazowieckim (11939). Zgodnie z prowadzoną przez Narodowy Bank Polski ewidencją działalności kantorów stan ich obrotów w zakresie skupu walut w 2015 r. wyniósł 107,7 mld zł, a w zakresie sprzedaży walut 67,6 mld zł [*Informacja o wynikach kontroli...*, 2016].

W 2009 r. na polskim rynku wymiany walut pojawiła się nowa grupa pośredników w postaci instytucji oferujących wymianę walut obcych w Internecie, określanych mianem „kantorów internetowych”⁷. W 2016 r. usługi takie oferowało 66 przedsiębiorców, którzy prowadzili 70 serwisów internetowych, umożliwiających realizację usług wymiany walut. Należy zaznaczyć, że wpisanych do rejestru NBP było tylko 41 przedsiębiorców [*Wystąpienie pokontrolne...*, 2016, s. 5]. Wielkość obrotów tych instytucji finansowych oszacowano na kwotę około 40 mld zł. Natomiast w 2018 r. zostały wprowadzone pierwsze automatyczne kantory wymiany walut. Właścicielami tych urządzeń mogą być zarówno właściciele kantorów stacjonarnych, jak i kantorów internetowych [*Pierwszy automatyczny kantor...*].

Zmiany, jakie miały miejsce w ostatnim trzystoletniu na polskim rynku wymiany walut spowodowały, że przedstawicielom młodego pokolenia Polaków nieznanne jest już zjawisko czarnego rynku wymiany walut. Mogą oni swobodnie podejmować decyzję, z usług jakich instytucji pośredniczących w wymianie walut skorzystają. Dlatego interesującym zagadnieniem dla przyszłości tego segmentu rynku finansowego są preferencje i oczekiwania, jakie mają w tym zakresie przedstawiciele tego przeszłościowego segmentu klientów.

⁵ Obecnie działalność kantorową w Polsce można prowadzić w oparciu o przepisy ustaw: Prawo dewizowe [Ustawa..., 2002], O swobodzie działalności gospodarczej [Ustawa..., 2004].

⁶ Pierwszy kantor wymiany walut w Polsce został otworzony 16 marca 1989 r. w Świecku przez A. Gawronika.

⁷ W 2009 r. rozpoczął działalność Internetowykantor.pl założony przez Ł. Oleka i M. Czekalskiego oraz Walutomat.pl uruchomiony przez T. Dudziaka. Należy zaznaczyć, że były to pierwsze serwisy internetowe, oferujące wymianę walut na świecie.

2. Metodyka i cel badań

Przeprowadzona analiza literatury przedmiotu dotycząca rynku wymiany walut pozwala na stwierdzenie, że prezentowane w niej zagadnienia skupiają się przede wszystkim na prezentacji wyników badań dotyczących charakterystyki rynków walutowych, rodzaju wymienianej waluty, czynników determinujących kurs danej waluty, kształtowania się kursów walutowych oraz wielkości obrotów na tym rynku [Polacy wymieniają waluty w Internecie..., 2017; Bukowski, Bukowska, 2016; Wałęsa, 2016; Bilski i in., 2013; Gençay i in., 2003]. Autorzy tych badań pomijają w ogóle lub przykładają mniejszą uwagę do analizy zachowania się poszczególnych grup klientów na różnych segmentach rynku wymiany walut. Nieliczne są opracowania, które główną uwagę skupiają właśnie na tych zagadnieniach [Nassimi i in., 2014; Sołtyśiak, 2018, *I Ogólnopolskie badanie...*⁸]. Dlatego prezentacja wyników badań dotyczących preferencji klientów w korzystaniu z usług wymiany walut, czynników mających wpływ na realizację tego rodzaju transakcji może stanowić poszerzenie stanu wiedzy na temat zachowania się klientów w wybranych segmentach rynków finansowych.

Empiryczna analiza zachowania się studiujących przedstawicieli młodego pokolenia Polaków na rynku wymiany walut została przeprowadzona na grupie 671 respondentów w wieku od 18 do 25 lat⁹. Badanie zostało przeprowadzone w formie bezpośredniego badania ankietowego w listopadzie 2017 r. Było ono poprzedzone badaniem pilotażowym zrealizowanym w październiku 2017 r. Do doboru próby badawczej została wykorzystana metoda doboru nielosowego. W analizowanej grupie badawczej znajdowało się 361 kobiet (53,8%) oraz 310 mężczyzn (46,2%) studiujących na podkarpackich uczelniach wyższych.

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była próba określenia preferencji przedstawicieli segmentu młodego pokolenia studiujących Polaków w korzystaniu z usług na rynku wymiany walut; ustalenie czynników, które mają wpływ na realizację takich transakcji oraz determinant wpływających na sposób ich realizacji.

⁸ Wyniki uzyskane w badaniu pt. *I Ogólnopolskie Badanie Rynku Walut 2017* są trudne do porównania ze względu na dobór próby badawczej. W analizowanej grupie badawczej znajdowali się głównie mężczyźni (75%) w wieku 37-47 lat (48%) zamieszkujący w mieście powyżej 500 tys. mieszkańców (31%).

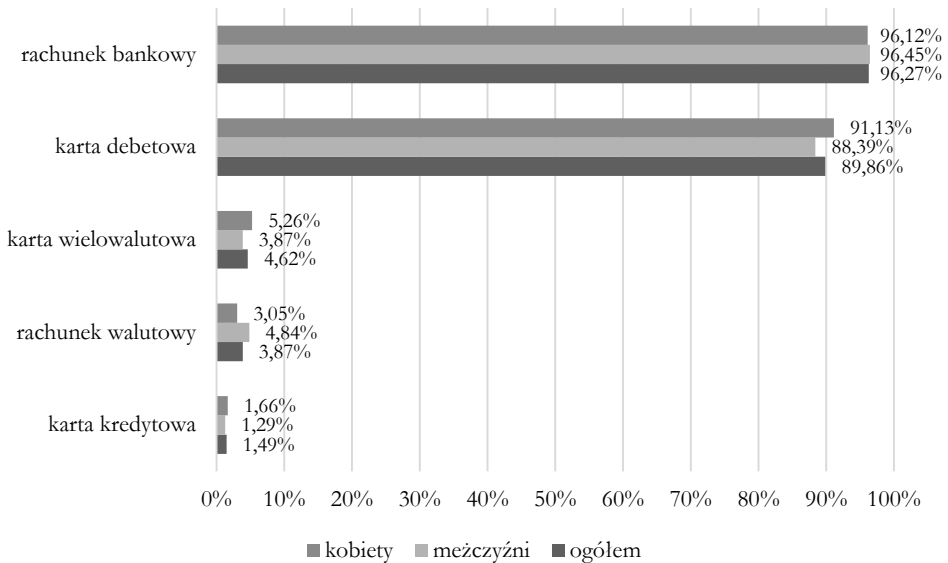
⁹ Wybór studentów jako grupy badawczej wynikał z faktu, że stanowią oni segment przyszłościowych klientów na rynku wymiany walut, których zachowanie będzie miało znaczący wpływ na przyszłe kształtowanie się relacji pomiędzy uczestnikami tego rynku. To właśnie przedstawiciele tej grupy systematycznie wyjeżdżają zagranicę, stanowią największy segment klientów zagranicznych portali handlowych. Obie te aktywności powodują, że muszą być oni aktywnymi uczestnikami rynku wymiany walut.

3. Studenci na rynku usług finansowych

Na początku, przed realizacją podstawowego celu badania ankietowego, określono, w jaki sposób uczestniczący w badaniach respondenci korzystają z usług oferowanych na rynku finansowym. Przeprowadzone badania pozwoliły stwierdzić, że w analizowanej grupie występuje bardzo wysoki poziom ubankowienia. Ponad 96% ankietowanych zadeklarowało, że posiada rachunek bankowy (rysunek 1), a prawie 90% badanych twierdziło, że korzysta z kart debetowych. Należy zaznaczyć, że posiadanie rachunku bankowego częściej deklarowali uczestniczący w badaniach mężczyźni, a korzystanie z kart debetowych – kobiety.

RYSUNEK 1

Usługi finansowe z których korzystają ankietowani

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Wśród ankietowanych znajdowała się około 3% grupa badanych, którzy posiadali rachunek walutowy oraz 4,62% grupa ankietowanych, deklarująca korzystanie z kart wielowalutowych. W przypadku tych produktów została odnotowana analogiczna sytuacja co do rachunku bankowego oraz karty debetowej. Posiadanie rachunku walutowego częściej deklarowali mężczyźni, a korzystanie z karty wielowalutowej – kobiety¹⁰. Należy zaznaczyć, że wśród respondentów znajdowało się

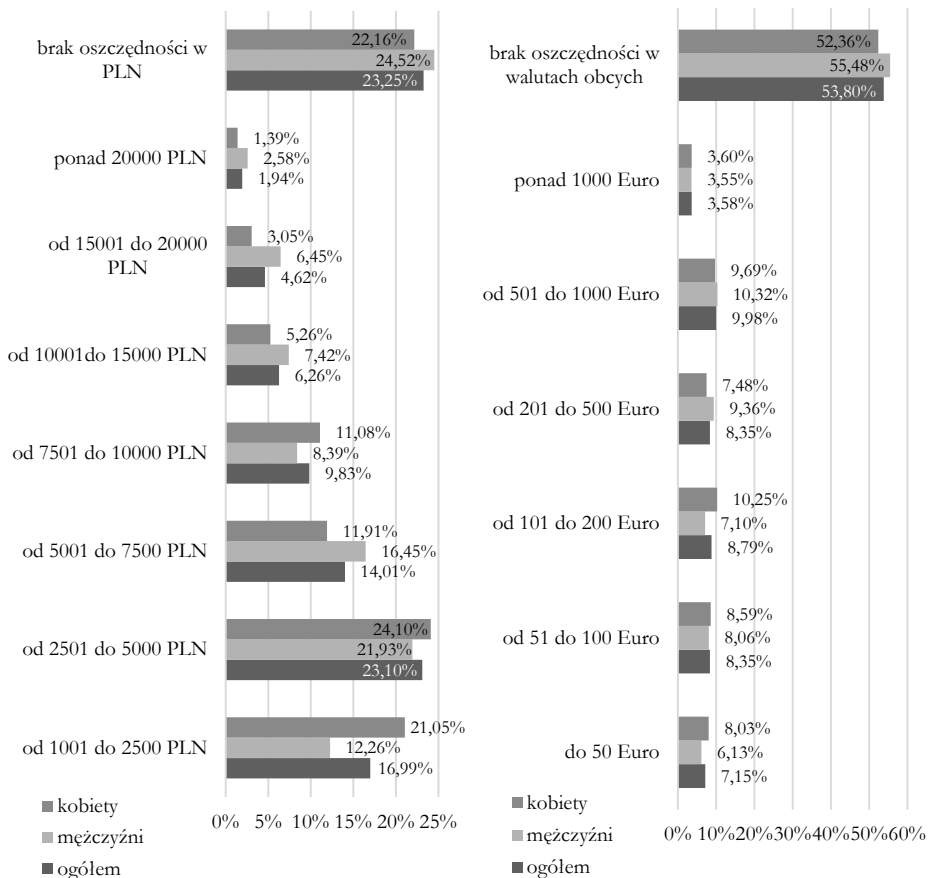
¹⁰ Analiza otrzymanych wyników pozwoliła na stwierdzenie, że w grupie ankietowanych studentów, zarówno na chęć posiadania rachunku bankowego, jak i karty debetowej nie miało wpływu miejsce zamieszkania studenta czy uzyskiwane dochody.

11,33% osób (10,8% kobiet oraz 11,93% mężczyzn), którzy stwierdzili, że w najbliższym czasie planują założenie rachunku walutowego. Jeszcze większa liczba badanych (12,96%-15,51% kobiet oraz 10% mężczyzn) zadeklarowała chęć posiadania karty wielowalutowej.

Ponad 76% ankietowanych (77,84% kobiet oraz 75,48% mężczyzn) oświadczyło, że posiada oszczędności w wysokości wyższej niż 1000 PLN. Natomiast 46,2% respondentów (47,64% kobiet oraz 44,52% mężczyzn) deklaruje posiadanie oszczędności w walutach obcych. Większość osób posiadających oszczędności w walutach obcych stwierdziła, że ich wysokość nie przekracza równowartości 200 Euro (rysunek 2). Informację taką podało 56,4% kobiet oraz 47,83% mężczyzn posiadających oszczędności w walutach obcych.

RYСУNEK 2

Poziom oszczędności posiadanych przez ankietowanych w PLN i walutach obcych

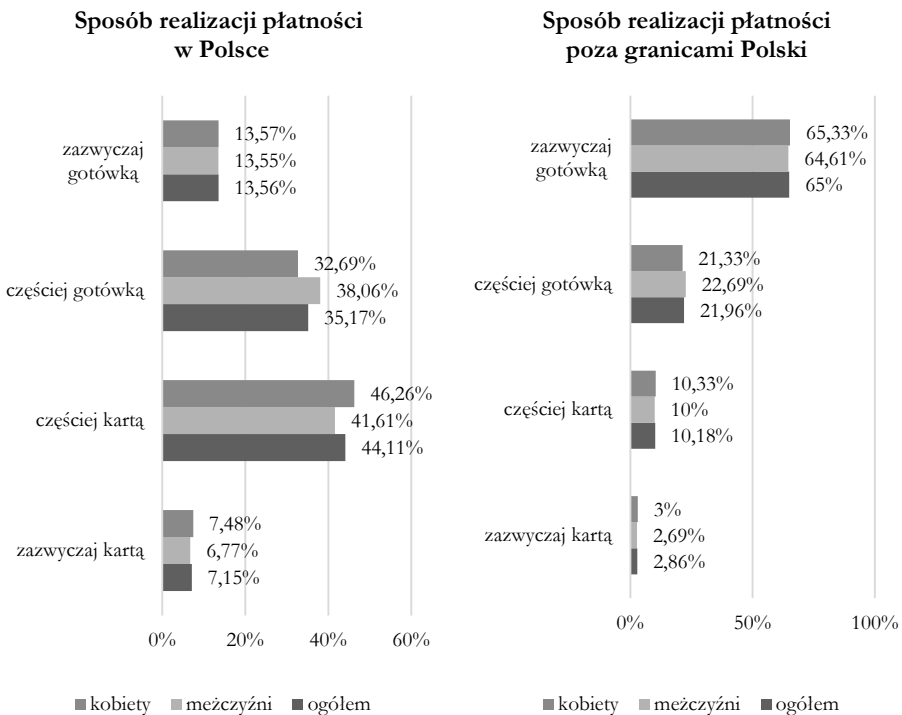
Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Należy zaznaczyć, że uczestniczący w badaniach przedstawiciele młodej generacji studiujących Polaków najczęściej swoje oszczędności lokowali w euro (80,32%-80,23% kobiet oraz 80,43% mężczyzn). Na kolejnych miejscach wskazywali funty szterlingi (19,35%), dolary amerykańskie (10,65%) oraz franki szwajcarskie (3,22%). Posiadanie oszczędności w tych trzech walutach częściej deklarowali mężczyźni niż kobiety.

Analizując wykorzystywane przez ankietowanych formy płatności stwierdzono, że studenci, dokonując płatności w Polsce, częściej korzystają z karty bankowej (rysunek 3).

RYSUNEK 3

Sposób realizacji płatności przez ankietowanych

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Ponad 86% uczestników badania zadeklarowało, że dokonuje płatności w formie bezgotówkowej, a ponad 51% respondentów stwierdziło, że zapłatę za zakup dokonuje częściej przy wykorzystaniu karty bankowej niż gotówki. Tylko około 13% młodych ludzi dokonuje zapłaty za zakupy wyłącznie przy pomocy pieniądza gotówkowego. Inaczej sytuacja przedstawia się w przypadku dokonywania płatności za granicą (rysunek 3). 65% badanych zadeklarowało, że przebywając w innym kraju płaci wyłącznie za pomocą pieniądza gotówkowego. Prawie 22% respondentów

stwierdziło, że płatności dokonuje głównie przy pomocy gotówki, a czasami korzysta z karty bankowej. Tylko około 13% ankietowanych zadeklarowało, że w trakcie pobytu w innym kraju częściej realizuje płatności w formie bezgotówkowej niż gotówkowej¹¹. Taki wzorzec realizacji płatności wskazuje, że przedstawiciele młodego pokolenia wyjeżdżając za granicę zmuszeni są korzystać z usług kantorów wymiany walut.

4. Studenci na rynku usług wymiany walut

Współczesny świat jest otwarty szczególnie dla przedstawicieli młodego pokolenia, którzy bez większych trudności mogą podróżować po całym świecie, dokonywać zakupów za granicą lub na zagranicznych portalach internetowych. Do realizacji tych działań niezbędny jest dostęp do walut obcych.

W analizowanej grupie badawczej prawie 90% respondentów zadeklarowało, że realizowało transakcje przy pomocy walut obcych. Ponad 65% ankietowanych (61,22% kobiet oraz 70% mężczyzn) stwierdziło, że samodzielnie przeprowadziło transakcje wymiany walut¹². Należy również zaznaczyć, że część uczestniczących w badaniach respondentów podała, że w przypadku konieczności realizacji transakcji wymiany walut korzystała z pomocy osób bliskich¹³. Najczęściej wskazywali oni na pomoc w tym zakresie: rodziców (27,42%-31,58% kobiet oraz 22,58% mężczyzn), rodzeństwa (4,47%-5,26% kobiet oraz 3,55% mężczyzn), dziadków (3,58%-3,6% kobiet oraz 3,55% mężczyzn).

4.1. Czynniki wpływające na realizację transakcji wymiany walut

Przeprowadzona analiza udzielonych przez ankietowanych odpowiedzi pozwala stwierdzić, że głównym powodem wymiany walut zgłaszanym przez przedstawicieli młodego pokolenia są podróże turystyczne (rysunek 4). Powód taki wskazało aż 85,39% respondentów (81,9% kobiet oraz 88,94% mężczyzn). Na kolejnym miejscu ankietowani wymienili chęć realizacji zakupów za granicą (23,74%) lub poprzez Internet na zagranicznych portalach (13,7%). Należy podkreślić, że zarówno chęć zakupów za granicą jak i przez Internet¹⁴ częściej zgłaszały kobiety niż mężczyźni.

¹¹ Deklaracje taką najczęściej składały osoby mieszkające w miastach powyżej 100 tysięcy mieszkańców.

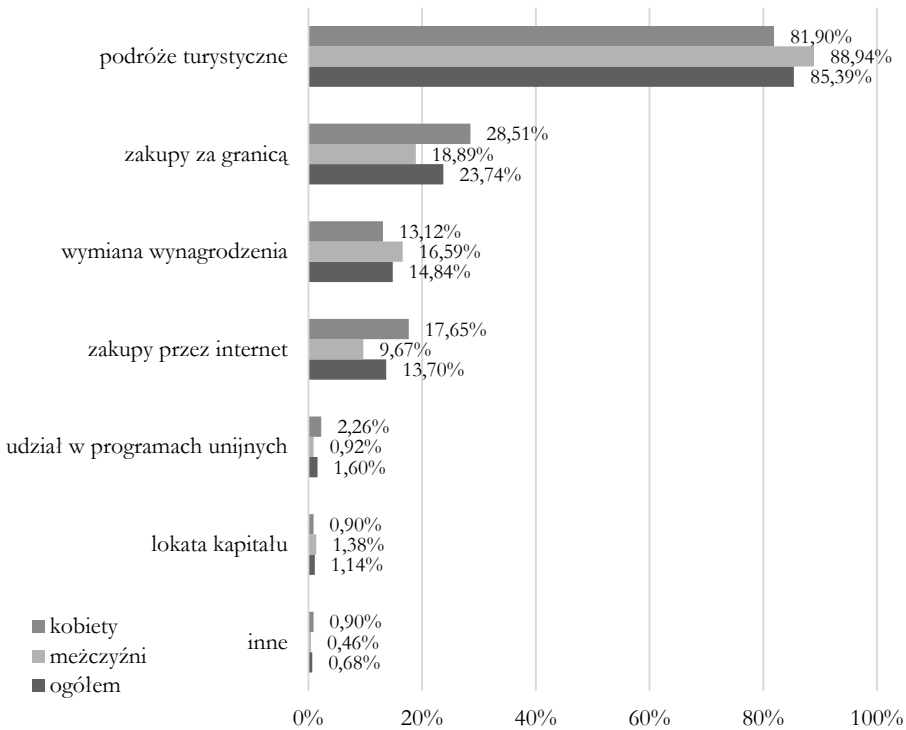
¹² Samodzielne przeprowadzanie transakcji wymiany walut najczęściej deklarowali studenci mieszkający w miastach powyżej 100 tysięcy mieszkańców (72,29%). Najrzadziej zaś mieszkający na wsi (56,16%) oraz w miastach od 50-100 tysięcy mieszkańców (61,59%). Należy również podkreślić, że uczestniczące w badaniach osoby transakcje wymiany walut realizuje głównie w kraju. Realizację transakcji wymiany walut za granicą zadeklarowało tylko 7,3% ankietowanych (6,37% kobiet oraz 8,39% mężczyzn).

¹³ Deklaracja taką najczęściej składali studenci mieszkający na stałe na wsi (43,84%) a najrzadziej studenci mieszkający w miastach powyżej 100 tysięcy mieszkańców (27,21%).

¹⁴ Na dokonywanie zakupów przez Internet na zagranicznych portalach handlowych najczęściej wskazywali respondenci mieszkające w miastach powyżej 100 tysięcy mieszkańców (15,44%), a najrzadziej mieszkańcy miast do 25 tysięcy mieszkańców (6,5%).

RYSUNEK 4

Powody wymiany waluty deklarowane przez ankietowanych

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

W analizowanej grupie badawczej znajdowali się również ankietowani, którzy łączyli studia z pracą zawodową za granicą. Potwierdzeniem tego było wskazanie przez co siódмого uczestnika badań jako powodu korzystania z transakcji wymiany walut konieczności przewalutowania wynagrodzenia. Na taki powód częściej wskazywali mężczyźni (16,59%) niż kobiety (13,12%).

Należy również zaznaczyć, że chociaż ponad 46% uczestników badań deklaroowało posiadanie oszczędności w walutach obcych to tylko 1,14% ankietowanych stwierdziło, że dokonuje transakcji wymiany walut w celu lokowania kapitału w walutach obcych.

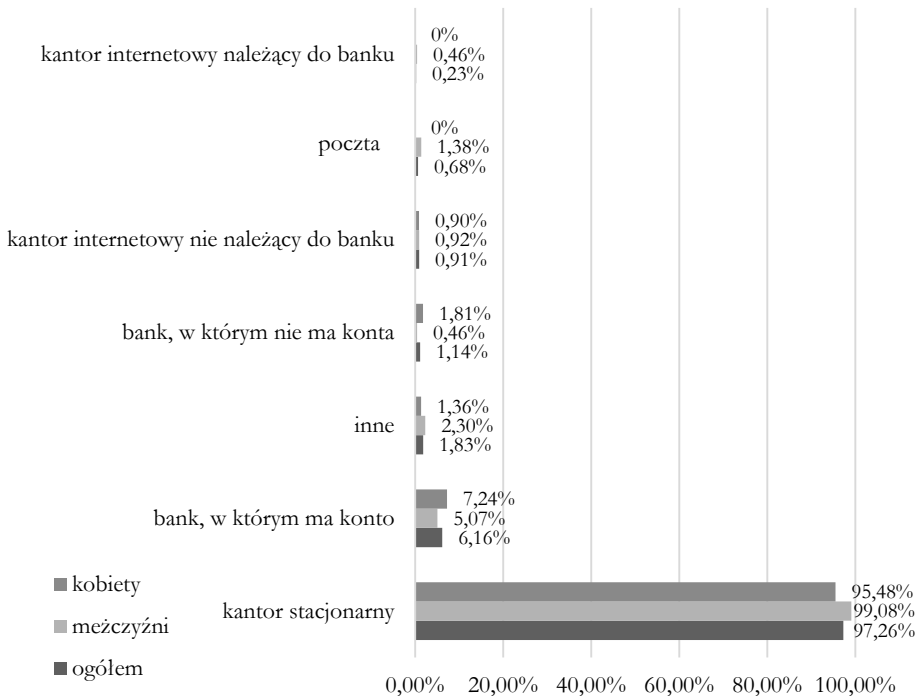
4.2. Miejsca oraz częstotliwość realizacji transakcji wymiany walut

Miejscem, w którym ankietowani zazwyczaj realizowali transakcje wymiany walut były kantory stacjonarne (rysunek 5). Z ich usług korzystało 95,48% uczestniczących

w badaniach kobiet oraz aż 99,08% mężczyzn. Ponad 7% respondentów stwierdziło, że operacje wymiany waluty przeprowadziło w banku¹⁵. Co szesnasty uczestnik badań zadeklarował, że był to bank, w którym posiadał rachunek bieżący, a 1,14% badanych wskazało, że dokonali tego w banku, w którym nie posiadali rachunku¹⁶. W analizowanej grupie znajdowało się też 1,14% ankietowanych, którzy transakcje wymiany walut realizowali w kantorach internetowych. Z usług tych instytucji finansowych częściej korzystali mężczyźni (1,38%) niż kobiety (0,9%).

RYSUNEK 5

Miejsce realizacji transakcji wymiany walut (% ankietowanych)

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Podstawowym czynnikiem mającym wpływ na wybór przez ankietowanych miejsca realizacji transakcji wymiany walut jest oferowany kurs wymiany (rysunek 6). Na tę determinantę wskazało aż 95,66% badanych. Była ona tak samo istotna dla

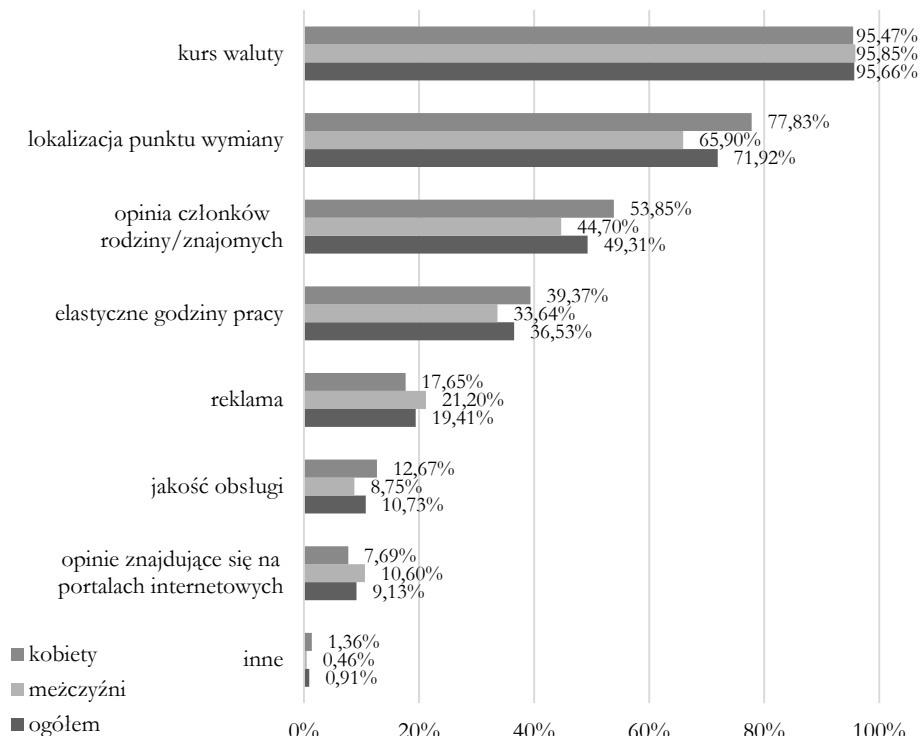
¹⁵ Transakcje wymiany walut w bankach częściej dokonywały kobiety (9,05%) niż mężczyźni (5,53%). Należy również podkreślić, że ponad 84% studentów, którzy realizowali transakcje wymiany walut w bankach wybierało na miejsce realizacji transakcji bank, w którym posiadali rachunek bieżący.

¹⁶ Respondenci, którzy korzystali z usług banków, w których nie posiadają rachunku bieżącego najczęściej pochodzili z grupy mieszkańców miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców.

kobiet, jak i dla mężczyzn; dla mieszkańców wsi, małych miast, jak i dla mieszkańców dużych aglomeracji. Na drugim miejscu badani wskazali lokalizację punktu wymiany. Położenie punktu wymiany walut było istotne dla prawie 72% respondentów¹⁷. Częściej na nie wskazywały kobiety (77,83%) niż mężczyźni (65,90%). Prawie 50% ankietowanych przed dokonaniem wyboru miejsca wymiany walut zasięgało opinii członków rodziny lub znajomych. Do tych opinii większą wagę przykładały kobiety (53,85%) niż mężczyźni (44,70%).

RYSUNEK 6

Determinanty wyboru miejsca wymiany waluty (% ankietowanych)

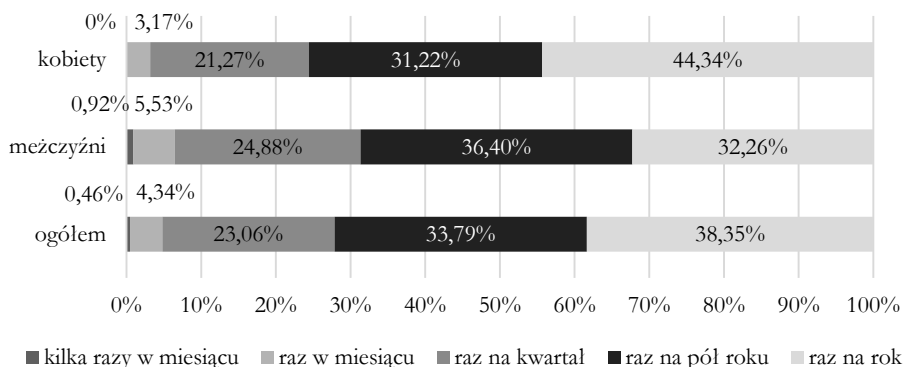
Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Co trzeci uczestnik badania stwierdził, że na dokonany przez niego wybór miejsca wymiany walut miały wpływ elastyczne godziny pracy punktu wymiany. Co piąty respondent dokonał wyboru pod wpływem reklamy punktu wymiany, a co jedenasty w oparciu o opinie zamieszczone na portalach internetowych.

¹⁷ Największą wagę do lokalizacji punktu wymiany walut przykładały osoby mieszkające na wsi. W tym segmencie badanych na czynnik ten wskazało aż 88,5% respondentów. Natomiast najmniejsza grupa ankietowanych wymieniających ten czynnik znajdowała się wśród respondentów mieszkających w miastach od 50 do 100 tysięcy mieszkańców (59,57%).

RYSUNEK 7

Częstotliwość realizacji transakcji wymiany waluty (% ankietowanych)

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Analizując częstotliwość realizacji transakcji wymiany walut przez ankietowanych stwierdzono, że przedstawiciele młodego pokolenia cechuje niska aktywność w korzystaniu z usług tego segmentu rynku finansowego (rysunek 7). Ponad 72% ankietowanych korzystało z usług takich raz lub dwa razy w roku. Co czwarty uczestnik badań zadeklarował, że wymienia walutę raz na kwartał, a co dwudziesty trzeci – raz w miesiącu. Tylko około 0,5% respondentów było aktywnymi uczestnikami rynku wymiany walut, dokonując transakcji kilka razy w miesiącu¹⁸. Należy zaznaczyć, że większą aktywnością na rynku wymiany walut cechowali się ankietowani mężczyźni niż kobiety¹⁹.

4.3. Rodzaj oraz przeciętna kwota wymienianej waluty przez ankietowanych

Zdecydowana większość uczestniczących w badaniach studentów (92,24%, w tym 91,85% kobiet oraz 92,63% mężczyzn) podała, że realizuje transakcje wymiany walut, w których w parze walutowej znajduje się euro (rysunek 8). Drugą najczęściej wymienianą walutą jest funt szterling. Wymianą tej waluty zainteresowany był co piąty uczestnik badań (17,65% kobiet oraz 21,2% mężczyzn)²⁰.

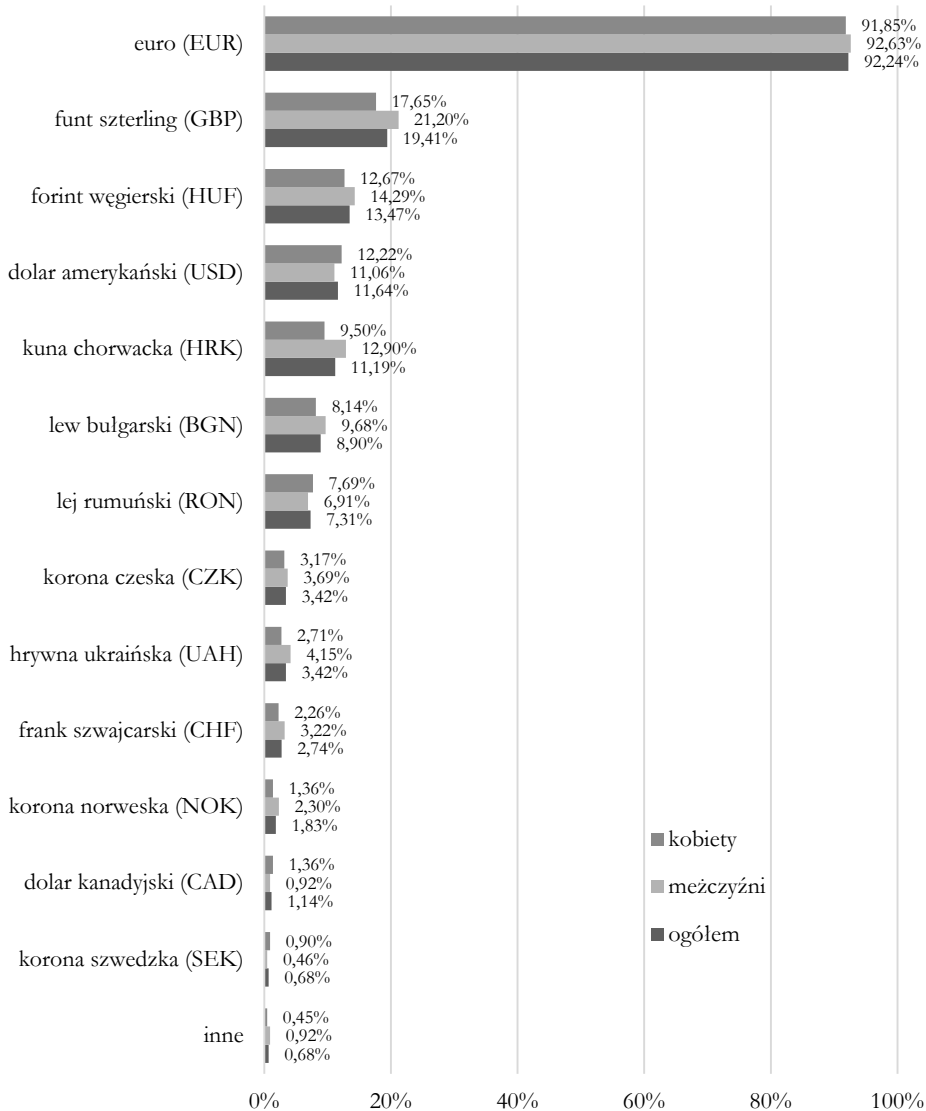
¹⁸ W analizowanej grupie badawczej realizację transakcji wymiany walut kilka razy w miesiącu zadeklarowało tylko 0,92% mężczyzn.

¹⁹ Co najmniej raz na kwartał transakcje wymiany walut realizowało 31,33% mężczyzn oraz 24,44% kobiet.

²⁰ Respondenci, podobnie jak to ma miejsce na globalnym rynku walutowym, realizują transakcje, w których w parze walutowej znajdują się waluty zaliczane do tzw. grupy majors. Największe obroty na globalnym rynku walutowym są realizowane przez pary walutowe, w których znajdują się: dolar amerykański – 87,6%, euro – 31,3%, jen japoński – 21,6% oraz funt szterling 12,8% [zob. *Triennial Central Bank Survey...*, 2016, s. 7].

RYSUNEK 8

Rodzaj wymienianej waluty (% ankietowanych)

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Na kolejnych miejscach ankietowani wymieniali waluty państw europejskich należących do UE (będących częstym miejscem wakacyjnych wyjazdów studentów), które nie wprowadziły jeszcze waluty euro. Do walut tych należą: forint węgierski (13,47%), kuna chorwacka (11,19%), lewa bułgarska (8,9%), leja rumuńska (7,31%). Należy zaznaczyć, że wymianę forinta węgierskiego, kuny chorwackiej oraz lewy

bułgarskiej częściej deklarowali mężczyźni niż kobiety²¹. Natomiast informacje o realizacji transakcji wymiany leja rumuńskiego częściej podawały kobiety (7,69%) niż mężczyźni (6,91%).

Trzeba również zaznaczyć, że respondenci na czwartym miejscu wśród najczęściej wymienianych przez nich walut umieścili dolara amerykańskiego. Transakcje, w których uczestniczył dolar amerykański były realizowane przez co dziewiątego uczestnika badań (12,22% kobiet oraz 11,06% mężczyzn).

RYSUNEK 9

Kwota waluty wymienianej (% ankietowanych)*

* Kwota waluty podana jest jako równowartość w euro.

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Wymieniana przez ankietowanych kwota waluty nie przekracza jednorazowo równowartości 1000 euro²² (rysunek 9). Uczestniczący w badaniach studenci zadeklarowali, że zazwyczaj wymieniają kwoty, których równowartość mieści się w przedziałach od 101 do 200 euro (26,03%) oraz od 201 do 350 euro (23,51%). Ponad 28% ankietowanych zadeklarowało, że wymieniana kwota jest niższa od 100 euro, a 6,62% respondentów twierdziło, że dokonuje wymiany kwot powyżej 500 euro. Należy podkreślić, że wyższe kwoty częściej wymieniały uczestniczące w badaniach kobiety. Dla przykładu wymianę zazwyczaj kwoty powyżej 200 euro deklarowało 52,94% kobiet oraz 38,24% mężczyzn, a kwoty powyżej 350 euro 25,34% kobiet oraz 18,89% mężczyzn.

²¹ Realizację transakcji wymiany forinta węgierskiego zadeklarowało 12,67% kobiet oraz 14,29% mężczyzn, kuny chorwackiej 9,5% kobiet oraz 12,9% mężczyzn, lewa bułgarskiego 8,14% kobiet oraz 9,68% mężczyzn.

²² Żaden z uczestniczących w badaniach respondentów nie zadeklarował wymiany kwoty powyżej 1000 euro.

5. Podsumowanie

Studiujący przedstawiciele młodego pokolenia Polaków aktywnie korzystają z usług, jakie oferuje im rynek finansowy. Zdecydowana większość z nich na co dzień korzysta z produktów bankowych, tj. rachunku bankowego oraz możliwości płatności bezgotówkowych. Nie obce są im również płatności realizowane w walutach zagranicznych. Aktualnie jednak niewielka liczba ankietowanych (około 5%) deklaruje, że do ich realizacji wykorzystuje rachunek walutowy oraz kartę wielowalutową²³. Zdecydowana większość uczestników badania (około 87%) w trakcie pobytu za granicą woli regulować płatności w formie gotówkowej. Takie preferencje co do formy płatności za granicą zmuszają ankietowanych do korzystania z usług kantorów wymiany walut. Należy zaznaczyć, że ankietowani mają większe zaufanie do kantorów krajowych niż do kantorów zagranicznych. Potwierdzeniem na to jest deklaracja ponad 97% respondentów wyjeżdżających za granicę o dokonaniu wcześniej wymiany waluty w kraju oraz fakt, że tylko 7,3% ankietowanych potwierdziło dokonanie transakcji wymiany waluty w zagranicznym kantorze.

Większość przedstawicieli młodego pokolenia studiujących Polaków zazwyczaj realizuje transakcje wymiany walut w związku z wyjazdami turystycznymi oraz planowanymi zakupami w innych krajach. Częstotliwość realizacji transakcji oraz rodzaj wymienianej waluty dostosowywana jest do realizacji tych potrzeb.

Dokonując wyboru miejsca realizacji transakcji uczestnicy badań zwracają uwagę przede wszystkim na czynnik finansowy (kurs walutowy) oraz komfort związany z realizacją transakcji (lokalizację kantoru, elastyczne godziny pracy). Dla prawie połowy badanych istotna jest opinia członków rodziny lub znajomych, a dla ponad 9% ankietowanych rekomendacje znajdujące się na portalach internetowych.

Podsumowując należy podkreślić, że uczestnicy badań należą do pokolenia, które bardzo wysoko ceni czas oraz wygodę w korzystaniu z usług na rynku finansowym. Potwierdzeniem tego może być deklaracja ponad połowy ankietowanych, że w przyszłości chcieliby móc realizować transakcje wymiany walut przez Internet. Takie preferencje tej grupy klientów mogą w perspektywie kilku lat wpłynąć na zwiększenie wielkości obrotów kantorów internetowych kosztem wielkości obrotów stacjonarnych kantorów wymiany walut.

Literatura

- Bilski J., Janicka M., Konarski M., 2013, *Integracja rynków walutowych wybranych krajów Europy Środkowej z rynkiem euro w perspektywie ich przystąpienia do ERM II i Unii Gospodarczo-Walutowej*, „Materiały i Studia”, z. 291.
- Bukowski S.I., Bukowska J.E., 2016, *Czynniki determinujące kurs euro wobec dolara amerykańskiego (USD/EUR) w długim okresie*, „Studia Prawno-Ekonomiczne”, t. 99, s. 175-186.

²³ Należy podkreślić, że co ósmy respondent planuje założenie takiego rachunku w najbliższej przyszłości.

- Gençay R., Dacorogna M., Olsen R., Pictet O., 2003, *Foreign exchange trading models and market behavior*, "Journal of Economic Dynamics and Control", vol. 27(6), pp. 909-935, DOI: 10.1016/S0165-1889(02)00049-0.
- I Ogólnopolskie badanie rynku walut 2017, <https://ergokantor.pl/i-ogolnopolskie-badanie-ryнку-walut-2017---raport.html> [data wejścia: 20.05.2018].
- Informacja o wynikach kontroli. Ochrona Praw Nieprofesjonalnych uczestników rynku walutowego (Forex, Kantorów internetowych i rynku walut wirtualnych), 2016, Departament Budżetu i Finansów, KBF.430.011.2016, nr ewid. 199/2016/P/16/007/KBF, <https://www.nik.gov.pl/plik/id,12996,vp,15405.pdf> [data wejścia: 20.05.2018].
- List of currencies of the world, <https://www.countries-ofthe-world.com/world-currencies.html> [data wejścia: 20.05.2018].
- Nassimi M., Sazmand Asfaranjan Y., Keshvarsima A., Baradari F., 2014, *Trading in the Foreign Exchange Market (Forex): A Study on Purchase Intention*, "International Journal of Scientific and Research Publications", vol. 4 (3), pp. 1-10.
- Pierwszy automatyczny kantor działa już w Białymstoku, <https://poranny.pl/pierwszy-automatyczny-kantor-dziala-juz-w-bialymstoku-zdjecia-wideo/ar/12981824> [data wejścia: 20.05.2018].
- Polacy wymieniają waluty w Internecie. Raport – Trendy w wymianie walut pierwsze półrocze 2017 r., 2017, <https://fintek.pl/wp-content/uploads/2017/08/POLACY-WYMIENIAJ%C4%84-WALUTY-W-INTERNECIE.pdf> [data wejścia: 20.05.2018].
- Soltysiak M., 2018, *Klienci na rynku usług wymiany walut w świetle badań empirycznych*, „Zeszyty Naukowe PWSZ w Płocku. Nauki Ekonomiczne”, t. 28, s. 265-279, DOI: 10.19251/ne/2018.28(17).
- Triennial Central Bank Survey Foreign exchange turnover in April 2016, 2016, Bank for International Settlements. Monetary and Economic Department, <https://www.bis.org/publ/rpfx16fx.pdf> [data wejścia: 20.05.2018].
- Ustawa z dnia 23 grudnia 1988 r. o wolności gospodarczej, Dz.U. nr 41, poz. 324.
- Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, Dz.U. nr 173, poz. 1807.
- Ustawa z dnia 27 lipca 2002 r. Prawo dewizowe, Dz.U. nr 141, poz. 1178.
- Ustawa z dnia 28 października 1950 r. o zakazie posiadania walut obcych, monet złotych, złota i platyny oraz zaostrożeniu kar za niektóre przestępstwa dewizowe, Dz.U. nr 50, poz. 460.
- Waleśa N., 2016, *Zmiany kursu walutowego EUR/PLN na podstawie kwotowań Narodowego Banku Polskiego w latach 2005-2015*, „Nauki o Finansach”, nr 3(28), s. 83-93.
- Wystąpienie pokontrolne. P/16/007 – Ochrona praw nieprofesjonalnych uczestników rynku walutowego, 2016, Prezes NIK K. Kwiatkowski, KBF.410.004.04.2016.
- www 1, <http://www.kantor.nbp.pl/pages/srwSzczegolyDokument.nbp> [data wejścia: 20.05.2018].